

oKo-standpunt

Evaluatie beoordelingsprocedure structurele ronde 2017-2021

Een samenvatting

16 februari 2017

oKo heeft de beoordelingsprocedure vanaf de eerste dag continu en van dichtbij gevolgd. De ervaringen van de kunstorganisaties en de kunstinstituten met de procedure werden steeds gedeeld en geëvalueerd via de werkgroepen, enquêtes en de dienstverlening. Waar mogelijk werden, op basis hiervan, suggesties gedaan aan het kabinet en de administratie voor tussentijdse bijsturing.

Dit document geeft een samenvatting van wat de oKo-leden op verschillende sleutelmomenten als evaluatie naar voor brachten. Dit gebeurde bijvoorbeeld na de deadline voor indiening, na de preadviezen, bij het schrijven en de behandeling van repliek en verhaal, na de beslissingen, etc. In een uitgebreidere oKo-nota gaat het secretariaat dieper in op een uitgebreide, gedetailleerde analyse en evaluatie met een aantal concrete voorstellen. Deze uitgebreide evaluatie bezorgden we aan het kabinet Cultuur en aan de Afdeling Kunsten. Dit document is een samenvatting hiervan.

Drie belangrijke vaststellingen

1. Voor alles is er een eerste keer...

... maar in deze ronde gebeurde zowat alles tegelijk voor de eerste keer: het vernieuwde decreet, een nieuw procedure-draaiboek, nieuwe beoordelingscommissies op basis van functies, nieuwe samenstelling van deze commissies, enzovoort. In de praktijk heeft dit geleid tot een groot verlies aan stabiliteit, ervaring en kwaliteit. Hierdoor is de beoordelingsprocedure op zowat alle mogelijke fronten ondermaats verlopen.

2. Het medium werd de boodschap.

De inhoud van de artistieke plannen is te veel naar de achtergrond verschoven. Het neergeschreven dossier is beoordeeld, eerder dan de reële praktijk die daarachter school en die door het gecomprimeerd karakter van het format, nooit meer voldoende licht en lucht kon krijgen.

3. Het artistieke/inhoudelijke heeft moeten onderdoen voor het zakelijke luik.

Door het cumulatief effect van een ongewilde en ongewenste combinatie van uitvoeringsmodaliteiten (zie onze uitgebreide tekst), kreeg het zakelijke in het beoordelingsproces en in het beoordelingsresultaat te veel de bovenhand op het inhoudelijke.

Het uiteindelijke besluit heeft door bovenstaande, maar ook door andere elementen die we in de uitgebreide evaluatie beschrijven, in hoofdzaak een mathematisch, functionalistisch en administratief

karakter gekregen. De oorspronkelijke bedoeling, een zeer uitgebreide aandacht voor het inhoudelijke, is in de uiteindelijke beslissingen hierdoor niet meer gereflecteerd. Nochtans was net hiertoe een aangepast instrumentarium gecreëerd: vernieuwd kunstendecreet, nieuw samengestelde commissies, visienota, etc.

Voorstellen op korte termijn

- De minister moet garanderen dat de **nodige competenties en de nodige kennis** van het te beoordelen deelterrein – zowel wat de functies als wat het artistieke werk betreft - wél in de beoordelingsprocedure aanwezig zijn. Dit kan door de commissies opnieuw samen te stellen. Om geschikte kandidaten te vinden, dient hiervoor een nieuwe oproep te gebeuren.
- De **opleiding voor beoordelaars** moet op intensieve wijze verder worden uitgebouwd. In deze opleiding is best bijzondere aandacht voor de wijze waarop kunstorganisaties zakelijk en juridisch georganiseerd moeten zijn en wat daar de financiële consequenties van zijn. *(Dit inzicht hoort op het eerste gezicht niet bij hun deel van de beoordeling; dat deel hoort, terecht, bij de administratie. Maar het blijkt noodzakelijk om de inhoudelijke artistieke aspecten van een werking (en een dossier) correct te kunnen inschatten).*
- Er moet meer overleg zijn onder de voorzitters voor een gelijkaardige en gelijkwaardige beoordeling en om toch een gewenst toekomstplan (zie verder) te kunnen realiseren.
- Zowel voor de procedure van de werkingssubsidies als van de projectsubsidies moet de **veelheid aan waardeschalen afgeschapt worden**. Deze kunnen eenvoudigweg worden teruggebracht tot 'voldoende' of 'niet-voldoende' op zakelijk én inhoudelijk vlak.

Luik 1 - het bredere kader

Het begrippenkader (instrumenten, criteria, procedureregels, mandaten, ...) was haast volledig nieuw en te onduidelijk. Pas na de formele start van de beoordelingsprocedure werd dit kader – en dan nog geleidelijk aan – concreet ingevuld. Hierdoor was er veel ruimte voor individuele en dus uiteenlopende interpretaties.

Bij de beoordeling zijn er verschillende instrumenten voorhanden: een landschapstekening, de visienota voor het aanvraagdossier en het gesprek met de lokale beleidsverantwoordelijken. oKo vraagt dat overheidsactoren en betrokken stakeholders uitdrukkelijk met elkaar in debat gaan om deze instrumenten duidelijk te kaderen zodat ze tijdens de beoordeling juist worden ingezet.

oKo pleit voor het effectief invoeren van een (nieuw) cruciaal element in de procedure: het maken van een toekomstplan, een blauwdruk voor een optimaal landschap. Dit toekomstplan moet opgesteld worden na de adviezen en voor het eindbesluit, op basis van een dialoog tussen minister, administratie, adviescommissie en voorzitters van de beoordelingscommissies. Het toekomstplan legt een synthetisch verband tussen de landschapstekening, de visienota, het landschap zoals het zich presenteert en de budgettaire kaders. Een toekomstplan biedt een aantal opties tot zinvolle besluiten.

Deze ronde leed te veel en te intens onder een onduidelijk kader. Er was geen zicht op budget door de vele onduidelijkheden zoals de toekomst van het lokaal cultuurbeleid, de overdracht van de provinciale middelen en andere financieringsinstrumenten (gesco), ...

Luik 2 - samenstelling en werking van de commissies

In de samenstelling en de werkwijze van de commissies zijn fundamentele systeemfouten en tekortkomingen vast te stellen:

- In de commissies moeten verschillende vormen van deskundigheid aanwezig zijn en in een voldoende hoge mate. Het gaat dan om sectorspecifieke maar ook vakspecialistische maturiteit en beoordelingsexpertise om een goed inhoudelijk debat te kunnen voeren. Er is nood aan een evenwicht tussen zakelijke en inhoudelijke, uitvoerende en leidinggevende profielen. Beoordelaars – ten minste een significant aantal binnen elke commissie - hebben best beheers- en beleidsmatige ervaring in organisaties. Dat was nu vaak niet het geval.
- oKo vraagt om een nieuwe en goed gekaderde oproep te doen om de pool aan te vullen. Aan de hand van dit kader moet de aanwezige expertise ook onder de loep genomen worden om vervolgens grotere commissies te samenstellen. En dit zeer snel. De beoordeling van de projectsubsidies is nog steeds onderhevig aan deze problematiek.
- Er moet een permanente opleiding worden voorzien voor alle partijen die betrokken zijn: beoordelaars, voorzitters, secretarissen, stafmedewerkers van de Afdeling Kunsten en dossierbeheerders. Het zakelijke onderdeel van de opleiding moet kwaliteitsvol zijn en een professioneel niveau krijgen.
- De ambtenaren die instaan voor de zakelijke beoordeling moeten, voor alle aspecten van hun rapportage, kunnen rekenen op centrale en uniformerende coaching.
- Voorzitters mogen een neutrale taak krijgen maar hun aanstelling moet op transparante wijze gebeuren. Hun onderling overleg moet permanent zijn en worden vastgelegd in het draaiboek. Hun deskundigheid moet aan het slot van de procedure, bij het opstellen van het toekomstplan, wel degelijk gebruikt kunnen worden. Voorzitters (en beoordelaars) die niet goed functioneren, moeten worden bij- of weggestuurd.
- Het mandaat van de adviescommissie moet herzien worden. De aanstelling ervan dient te gebeuren op basis van democratische principes.
- Er moet een afdwingbare zwijgplicht komen voor alle partijen ten aanzien van de publieke opinie en de media, over de lopende procedure en over de individuele dossiers.
- oKo pleit voor werkbezoeken met enige regelmaat gedurende de vijfjarige subsidieperiode, voor grondige prospectiemogelijkheden en voor de mogelijkheid tot een gesprek tussen de commissie en de aanvrager.
- Er is een grote nood aan gelijke processen binnen en over alle commissies om correct en rechtvaardig te oordelen. Zowat alle begrippen (criteria, functies, ranking, ...) waren onduidelijk en multi-interpretabel.

Luik 3 - beoordeling en beslissing

- Er mag geen begripsverwarring zijn. De begrippen moeten een solide invulling krijgen zodat de opleidingen en richtlijnen aangepast kunnen worden.
- oKo vraagt uitdrukkelijk dat de technische beperktheden van het format opgevangen worden. De artistieke werking - die het allerbelangrijkste is - moet weer een prominente plek krijgen in de beoordeling.
- De aandachtspunten van de minister moeten eerlijk en consequent gewogen worden.

- De financiële en andere beleidsmatige contouren van een beslissingsronde moeten zo helder mogelijk zijn voor alle partijen.
- oKo stelt voor om een verregaande vereenvoudiging van het quoteringsysteem (waardeschalen) toe te gaan passen en spreekt zich uitdrukkelijk uit tegen het ranking-systeem.
- De kwaliteitsbewaking van het beslissings- en rapportagesysteem moet stevig aangescherpt worden.
- Het onderscheid tussen de actuele modus operandi van repliek en verhaal is niet nuttig en zorgt voor ongelijkheid. Wederwoord moet bij positief en negatief preadvies mogelijk zijn. Het eindadvies moet ten volle rekening houden met het resultaat van de repliek en verhaal-procedure.
- Onder-subsidiëring is, als eindresultaat van een beoordelingsprocedure, absoluut te mijden.